

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ЕНДОКРИНОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
професор М.Р. Гжегоцький

«   » _____ 2020 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КУРС ЗА ВИБОРОМ
«ВІКОВІ АСПЕКТИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ»
для студентів 5 курсу**

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 222 «Медицина»

228 «Педіатрія»

1. Загальна інформація	
Назва факультету	
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	22 Охорона здоров'я, 222 Медицина, другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023-2024 н.р.
Назва дисципліни, код (електронна адреса на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького)	<i>Вікові аспекти фармакотерапії, ВБ 1.66.</i> Kaf_endocrinology@meduniv.lviv.ua
Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)	Ендокринології, м.Львів, Вул. Острозького, 1, тел.(032)2759510, (032) 2764673; Kaf_endocrinology@meduniv.lviv.ua
Керівник кафедри (контактний e-mail)	Д.м.н., проф. Урбанович Аліна Мечиславівна urbanovych_alina@meduniv.lviv.ua
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	5
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	9 або 10
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/ вибіркова)	Вибіркова
Викладачі	
Кіхтяк Олесь, д.м.н., професор	kikhtyak_oleca@meduniv.lviv.ua
Плешанов Євген, д.м.н., професор	pleshanov_eugene@meduniv.lviv.ua
Сергієнко Вікторія, д.м.н., професор	serhiyenko_viktoria@meduniv.lviv.ua
Гоцко Марта, к.м.н., доцент	hotsko_marta@meduniv.lviv.ua
Суслик Галина, к.м.н., доцент	suslik_halina@meduniv.lviv.ua
Красний Михайло, к.м.н., асистент	krasnyi_mikhajlo@meduniv.lviv.ua
Козловська Христина, к.м.н., асистент	kozlovska_kristina@meduniv.lviv.ua
Ліщук Оріся, к.м.н., асистент	lyschuk_orisya@meduniv.lviv.ua
Erasmus так/ні (доступність дисципліни для студентів у рамках програми Erasmus+)	ні
Особа, відповідальна за силабус (особа, якій слід надавати коментарі стосовно силабуса, контактний e-mail)	Сафонова Оксана Safonova_Oksana@meduniv.lviv.ua safonova.oks@gmail.com
Кількість кредитів ECTS	1,0
Кількість годин	Лекції – 0 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 10 год.
Мова навчання	Українська, англійська
Інформація про консультації	Проводяться згідно графіку консультацій, який представлений на сайті кафедри.

Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро... (у разі потреби)	№1: КНП ЛОР "Львівський обласний державний клінічний лікувально-діагностичний ендокринологічний центр", 79010, м. Львів, вул. Острозького, 1; тел. 275-95-20, тел./ факс: 276-94-89, e-mail: red@ua.fm , круглодобово №2: КНП ЛОР «4-та міська лікарня м. Львова, 79007, м. Львів, вул. Стецька, 3, тел. 260-21-03, e-mail: 4kmkl_uoz_lviv@ukr.net круглодобово
--	---

2. Коротка анотація до курсу

Клінічна фармакологія включає вивчення групової належності лікарських засобів, їх основних механізмів дії, особливостей їх фармакокінетики, фармакодинаміки, проявів побічної дії та симптомів передозування, головних показань до призначення і взаємодію з іншими лікарськими засобами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є лікарські засоби та їх взаємозв'язки з організмом людини.

3. Мета і цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни, курс за вибором «Вікові аспекти фармакотерапії» є підготовка спеціалістів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення максимально раціональної лікарської терапії у конкретного хворого, володіють методологією вибору найбільш ефективних та безпечних лікарських засобів, а також їх комбінацій, враховуючи індивідуальні особливості організму, перебіг та форму захворювання, наявність супутньої патології, на основі даних доказової медицини.

Цілі навчання: надання студенту достатнього обсягу теоретичних знань і практичних навичок для проведення максимально раціональної медикаментозної терапії у конкретного хворого, оволодіння методологією індивідуального підбору ефективних та безпечних препаратів на підставі фармакокінетики, фармакодинаміки, можливих проявів побічної дії, особливостей перебігу захворювання, віку хворого, оптимальних лікарських форм, складання раціональних комбінацій ліків. А саме:

Знати:

- сучасні класифікації лікарських засобів,
- фармакологічну характеристику лікарських засобів,
- показання до застосування лікарських засобів відповідно знань їх фармакодинаміки,
- побічні ефекти при застосуванні лікарських засобів та їх протипоказання до застосування.
- особливості застосування лікарських засобів при різноманітній патології.

Вміти:

- проводити опитування хворих з метою збору лікарського анамнезу і передбачати можливість виникнення ускладнень фармакотерапії;
- вибирати необхідні лікарські засоби, адекватну лікарську форму та дозовий режим введення при призначенні хворим з основними патологічними синдромами;
- визначати основні методи клінічного дослідження хворих для оцінки ефективності і безпеки призначення лікарських засобів та аналізувати їх результати;
- використовувати основні параметри фармакокінетики з метою раціонального призначення ліків;
- інтерпретувати і враховувати у клінічній практиці особливості клінічної фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії основних груп лікарських засобів;
- передбачити наслідки взаємодії ліків при комбінованому використанні та володіти навичками профілактики і корекції небажаних ефектів лікарських засобів;
- виписати та провести фармакотерапевтичний аналіз виписаних препаратів,
- пояснювати залежність дії лікарських засобів від особливостей фармакокінетики у пацієнтів різного віку, супутніх захворювань та супутньої терапії,
- оцінювати співвідношення користь/ризик при застосуванні лікарських засобів,
- створити алгоритм допомоги пацієнтам при гострому отруєнні лікарськими препаратами;
- вміти заповнювати друковану та електронну карту, щодо небажаної побічної дії ліків та надавати допомогу при їх виявленні;
- вміти виписати рецепти лікарських засобів.

Згідно з вимогами ОПП дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоро'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- *загальні*:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- *спеціальні (фахові, предметні)*:

1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень і оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги.
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
13. Здатність до проведення профілактичних заходів.
15. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
17. Здатність до ведення медичної документації.
19. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.
20. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
21. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

4. Пререквізити курсу

Зазначається інформація щодо дисциплін, базових знань та результатів навчання, необхідних студенту (зарахованих) для успішного навчання та опанування компетентностями з даної дисципліни необхідні базові знання з наступних дисциплін:

1. Нормальна фізіологія.
2. Патологічна фізіологія.
3. Біологічна та біоорганічна хімія.
4. Мікробіологія, вірусологія.
5. Фармакологія.
6. Пропедевтика внутрішньої медицини.
7. Внутрішня медицина.

5. Програмні результати навчання
Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
Зн-1	Знання сучасної класифікації лікарських засобів.	ПР-23
Зн-2	Знання фармакологічної характеристики лікарських засобів.	ПР-23
Зн-3	Знання показань до застосування лікарських засобів .	ПР-6, 19, 23
Зн-4	Знання фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів, залежність від віку.	ПР-23
Зн-5	Знання побічних ефектів при застосуванні лікарських засобів та протипоказання до їх застосування.	ПР-23
Зн-6	Знання особливостей застосування лікарських засобів при різноманітній патології.	ПР-6, 19, 23
Ум-1	Вміння проводити опитування хворих з метою збору лікарського анамнезу і передбачати можливість виникнення ускладнень фармакотерапії.	ПР-1, 2, 3.
Ум-2	Вміння вибирати найбільш ефективний і безпечний лікарський засіб, оптимальну лікарську форму, дозування, шлях введення при призначенні хворим з основними патологічними синдромами.	ПР-5,6
Ум-3	Призначати ефективну та безпечну комбінацію лікарських засобів в конкретній клінічній ситуації.	ПР-5, 6, 14, 19
Ум-4	Вміння визначати основні методи клінічного дослідження хворих для оцінки ефективності і безпеки призначення лікарських засобів та аналізувати їх результати.	ПР-2
Ум-5	Вміння використовувати основні параметри фармакокінетики з метою раціонального призначення ліків.	ПР-5, 6, 19
Ум-6	Вміння інтерпретувати і враховувати у клінічній практиці особливості клінічної фармакокінетики, фармакодинаміки, побічної дії та взаємодії основних груп лікарських засобів.	ПР-5, 6, 19
Ум-7	Прогнозувати та виявляти на ранніх стадіях побічну дію ЛЗ та проводити її корекцію.	ПР-5, 6, 19
Ум-8	Вміння передбачити наслідки взаємодії ліків при комбінованому використанні та володіти навичками профілактики і корекції небажаних ефектів лікарських засобів.	ПР-5, 6, 12, 19
Ум-9	Вміння виписати та провести фармакотерапевтичний аналіз виписаних препаратів.	ПР-5, 6, 16, 19
Ум-10	Вміння пояснювати залежність дії лікарських засобів від особливостей фармакокінетики у пацієнтів різного віку, супутніх захворювань та супутньої терапії.	ПР-5, 6, 16, 19
Ум-11	Вміння оцінювати співвідношення користь/ризик при застосуванні лікарських засобів.	ПР-5, 6, 16, 19
Ум-12	Вміння створити алгоритм допомоги пацієнтам при гострому отруєнні лікарськими препаратами.	ПР-7, 8, 19
Ум-13	Вміння заповнювати друковану та електронну карту, щодо небажаної побічної дії ліків та надавати допомогу при їх виявленні.	ПР-16
Ум-14	Вміння виписати рецепти лікарських засобів.	ПР-16
К-1	Спроможність ведення медичної документації.	ПР-16
К-2	Опрацювання медичної інформації з різних джерел, використовуючи знання державної та іноземних мов.	ПР-23

AB-1	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПР-17, 19, 21, 23, 24
AB-2	Здатність працювати в команді.	ПР-19, 21
AB-3	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	ПР-24

6. Формат і обсяг курсу

Формат курсу (вказіть очний, або заочний)	очний	
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп
лекції	-	
практичні	20	
семінари	-	
самостійні	10	

7. Тематика та зміст курсу

Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
Пр-1	Клінічна фармакокінетика залежності від віку.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, вирішення фармакотерапевтичних завдань.	Зн-1,2,4; Ум-5,6; К-2.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-2	Фармакодинаміка лікарських засобів, взаємозв'язок між фармакодинамікою і фармакокінетикою.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, вирішення фармакотерапевтичних завдань.	Зн-1,2,4; Ум-5,6; К-2.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-3	Побічна дія лікарських засобів у віковому аспекті. Методи оцінки критерії ефективності та безпеки лікарської терапії. Можливі ускладнення лікарської терапії залежно від віку. Діагностика, корекція профілактика побічних реакцій.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; AB-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.

Пр-4	Взаємодія лікарських засобів в залежності від віку пацієнта.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-5	Основні принципи фармакотерапії в аспекті вікових особливостей.	Особливості вибору препаратів, їх дозування у пацієнтів різних вікових категорій. Оцінка ефективності і безпеки застосування.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-6	Особливості клінічної фармакології на фоні вагітності.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-7	Особливості клінічної фармакології на фоні лактації.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю.,

		вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.		викл. Дунець Ю.В.
Пр-8	Особливості клінічної фармакології у ЛЗ немовлят.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-9	Особливості клінічної фармакології дитячому віці.	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
Пр-10	Особливості клінічної фармакології	Перевірка засвоєння переліку питань з теми заняття; вирішення	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2;	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є.,

	похилому віці.	тестових завдань, ситуаційних задач, теоретичне опитування, формування професійних вмінь і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показів до призначення препаратів), можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції, вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.	АВ-1-3.	доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-1	Підготовка до практичного заняття за темою №1.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1,2,4; Ум-5,6; К-2.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-2	Підготовка до практичного заняття за темою №2.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1,2,4; Ум-5,6; К-2.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-3	Підготовка до практичного заняття за темою №3.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-4	Підготовка до практичного заняття за темою №4.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2;	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є.,

		джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	АВ-1-3.	доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-5	Підготовка до практичного заняття за темою №5.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-6	Підготовка до практичного заняття за темою №6.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-7	Підготовка до практичного заняття за темою №7.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-8	Підготовка до практичного заняття за темою №8.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів,	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.

		підготовка презентацій.		
СРС-9	Підготовка до практичного заняття за темою №9.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.
СРС-10	Підготовка до практичного заняття за темою №10.	Самостійне вивчення теоретичного матеріалу, опрацювання літературних джерел, розв'язування тестових завдань та клінічних задач з методичної бази, тренування написання рецептів на визначені лікарські засоби, написання рефератів, підготовка презентацій.	Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	проф. Плешанов Є.В., проф. Сергієнко В.О., доц. Гоцко М.Є., доц. Москва Х.А., ас. Ліщук О.З., ас. Красний М.Р., ас. Козловська Х.Ю., викл. Дунець Ю.В.

8. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю під час навчальних занять). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Остаточна оцінка за поточну навчальну діяльність виставляється за 4-ри бальною (національною) шкалою

Код результату навчання	Код виду знань	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.	Пр-1 Пр-2 Пр-3 Пр-4 Пр-5 Пр-6 Пр-7	<p>Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:</p> <p>1) практичні заняття, 2) самостійна робота студентів (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів. Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу змісту програми.</p> <p>Практичні заняття є клінічними, спрямовані на контроль засвоєння теоретичного матеріалу й формування практичних вмінь та навичок, а також уміння аналізувати й застосовувати одержані знання</p>	<p>Оцінка «відмінно»: студент правильно відповів на 90-100% тестів формату А (з бази даних «Крок-2»), правильно та повно виконав домашнє завдання; в ході опитування дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; демонструє вільне володіння практичними навичками, уміння аналізувати та застосовувати отримані при обстеженні хворого результати для вирішення практичних завдань.</p> <p>Оцінка «добре»: студент правильно відповів на 70-89% тестів формату А (з бази даних «Крок-2»); з окремими помилками виконав домашнє завдання; при опитуванні</p>

<p>Зн-1-6; Ум-1-14; К-1,2; АВ-1-3.</p>	<p>Пр-8 Пр-9 Пр-10</p> <p>СРС-1 СРС-2 СРС-3 СРО-4 СРС-5 СРС-6 СРС-7 СРС-8 СРС-9 СРС-10</p>	<p>для вирішення практичних завдань, проводяться в відділеннях клінічних баз кафедри.</p> <p>Кожне заняття розпочинається з тестового контролю з метою оцінки вихідного рівня знань і визначення ступеня готовності студентів до заняття. Викладач визначає мету заняття та створює позитивну пізнавальну мотивацію; відповідає на запитання студентів, які виникли під час СРС за темою заняття.</p> <p>Основний етап заняття передбачає формування професійних вмій і навичок (корегування рецептів, контроль визначення студентом групової належності препаратів, основних показань до призначення препаратів) можливих побічних ефектів лікарських засобів та їх корекції. Вирішення фармакотерапевтичних завдань, курація профільних хворих.</p> <p>На заключному етапі заняття для оцінки засвоєння студентом теми йому пропонується дати відповідь на ситуаційні задачі. Викладач підводить підсумки заняття, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.</p> <p>Тривалість одного практичного заняття теми 4,0 академічні години.</p> <p>Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.</p> <p>Індивідуальна робота враховується при виведення оцінки за практичне заняття за умов успішного їх виконання та захисту.</p>	<p>відповіді на питання викладає правильно, послідовно, але вони не є вичерпними, на додаткові питання відповідає без суттєвих помилок; добре володіє практичними навичками; з окремими неточностями аналізує та застосовує отримані при обстеженні хворого результати для вирішення практичних завдань; призначає в цілому правильне лікування, але може припускатися окремих несуттєвих помилок, які виправляє самостійно; демонструє добрі знання та навички з надання невідкладної допомоги; з окремими неточностями вирішує ситуаційну задачу.</p> <p>Оцінка «задовільно»: студент правильно відповів на 50-69% тестів формату А (з бази даних «Крок-2»); домашнє завдання виконане не в повному обсязі та з помилками; при опитуванні студент демонструє знання основного змісту заняття при задовільному рівні його розуміння; спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; здатний виконати основні практичні завдання тільки після відповідних зауважень та допомоги викладача; з окремими помилками аналізує та застосовує отримані результати для вирішення практичних завдань; призначає в цілому правильне, але не повне лікування та/або з несуттєвими помилками; демонструє задовільні знання та навички з надання невідкладної допомоги;</p> <p>Оцінка «незадовільно» : знання студента нижче вимог для оцінки “задовільно” та правильні тестів формату А менше 50%</p> <p>Студент може відпрацювати пропущені теми або перескладати їх на позитивну оцінку викладачу під час його консультацій (індивідуальної роботи зі студентами) не більше 3-х разів під час вивчення дисципліни, тим самим набрати кількість балів, не меншу за мінімальну, щоби бути допущеним до підсумкового контролю.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>			

Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру – 100% за 200-бальною шкалою	
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS	
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні (лабораторні, семінарські) заняття і отримав не менше, ніж 120 бали за поточну успішність	
Види підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.	Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

З метою інтенсифікації навчального процесу, систематичності засвоєння навчального матеріалу, встановлення зворотного зв'язку з кожним студентом, своєчасного контролю та корегування навчально-виховного процесу, підвищення мотивації, зменшення пропусків навчальних занять, відповідальності студентів за результати навчальної діяльності успішність кожного студента оцінюються за рейтинговою системою.

Оцінювання – це один із завершальних етапів навчальної діяльності та визначення успішності навчання. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за поточну навчальну діяльність, яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Поточну навчальну діяльність студентів контролюють на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Рекомендовані до застосування такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль (машинний та безмашинний), розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок, зокрема - уміння правильно проводити курацію хворого, призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу клінічних та допоміжних методів обстеження.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених цикловою медичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент може відпрацювати пропущені теми під час відробок не більше 3-х разів під час вивчення предмету, тим самим набрати кількість балів не меншу за мінімальну, щоб отримати залік з дисципліни. Оцінювання поточної навчальної діяльності: здійснюється на кожному практичному занятті за відповідною темою та має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні

При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою, далі для кожного студента розраховується його середній бал за дисципліну і згідно таблиці 1 «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» конвертується у відповідні бали».

Розрахунок кількості балів за поточне навчання проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-х бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до 2 знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X=(CA \times 200):5$$

Оцінювання індивідуальних завдань студента.

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які

виносяться лише на самостійну роботу, контролюється на заліковому занятті. Виконання індивідуальних завдань враховується при виведення оцінки за практичне заняття за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 200 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Підсумковий контроль. Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним усіх видів навчальних робіт, передбачених навчальною програмою. Семестровий залік виставляється за результатами поточного контролю.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних модулів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Відповідність оцінювання дисципліни в балах оцінюванню в традиційних оцінках

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
170–200	A	Відмінно
160–169	B	Добре
140–159	C	Добре
130–139	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту кількість балів та відповідну оцінку у залікову книжку та заповнюють відомості успішності студентів з дисципліни за формою У-5.03В – залік.

9. Політика курсу

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог до студента при вивченні дисципліни «Клінічна фармакологія» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Студентам пояснюються цінність набуття нових знань, академічні норми, яких необхідно дотримуватися, чому вони важливі, що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції, як студенти своїми діями можуть долучитися до її розбудови; пояснюються сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату, заохочують здобувачів вищої освіти самостійно виконувати навчальні завдання, коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика навчальної дисципліни полягає:

в обов'язковому дотриманні академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використань ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної

добросовісності та медичної етики.

відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

перескладання тем та відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання
- перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента час поза заняттями, максимальна оцінка - «добре»

перескладання теми підчас поточного навчання та підсумкового контролю з метою підвищення оцінки не допускається

10. Література

ОСНОВНА:

1. Клінічна фармакологія: Підручник для мед. ВНЗ IV рівня акредитації. – 2-ге видання, перероблене і доповнене / За ред. О.Я. Бабака, О.М.Біловола. – К., 2010. – 776 с.
2. Клінічна фармакологія: підручник / За ред. проф. М.І.Яблчанського, В.М.Савченка. – Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. – 405 с.
3. Клиническая фармакология: Учебник для медицинских ВУЗов IV уровня аккредитации / Под ред. О.Я.Бабака, А.Н.Биловола, И.С.Чекмана. – К.: Медицина, 2012. – 728 с
4. Бертрам Г.Катцунг. Базисная и клиническая фармакология: в 2-х томах. – М.-СПб.: Бином, Диалект, 2008. – Т.1. – 648 с., Т.2. – 784 с.
5. Клиническая фармакология: учебник для вузов / Под ред. В.Г.Кукеса, Д.А.Сычева. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2017. – 1024 с.
6. Клиническая фармакология и фармакотерапия: Учебник / Под ред. В.Г.Кукеса, А.К.Стародубцева. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 832 с.
7. Михайлов И.Б. Клиническая фармакология: Учебник для студентов медицинских вузов.- СПб.: «Сотис-Мед», 2013. – 587 с.
8. Михайлов И.Б. Клиническая фармакология – основа рациональной фармакотерапии: Руководство для врачей. – СПб.: ООО «Издательство Фолиант», 2013. – 960 с.
9. Фармакология в рисунках и схемах / В.В.Годован; под ред. В.И.Кресюна. – Винница: Нова Книга, 2017. – 464 с.

ДОПОМІЖНА:

1. Взаимодействие лекарств и эффективность фармакотерапии / Л.В.Деримедведь, И.М.Перцев, Е.В.Шуванова, И.А.Зупанец, В.Н.Хоменко; Под ред. проф. И.М.Перцева. – Харьков: Изд-во «Мегаполис», 2001. – 784 с.
2. Грэхам-Смит Д.Г., Аронсон Дж.К. Оксфордский справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии: Пер. с англ. – М.: Медицина, 2000. – 744 с.
3. Зборовский А.Б., Тюренков И.Н., Белоусов Ю.Б. Неблагоприятные побочные эффекты лекарственных средств. – М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2008. – 656 с.
4. Клініко-фармакологічний глосарій: навч. посібник / В.Й.Кресюн, В.В.Годован, С.Б.Стречень. – Одеса: ОНМедУ, 2015. – 328 с.
5. Клінічна фармакологія: Підручник у 2-х томах / О.М.Біловола, О.Ф.Возіанов, І.К.Латогуз, В.Ф.Москаленко, А.Я.Циганенко. – К.: Здоров'я, 2005. – Т.1. – 606 с., Т.2. – 684 с.
6. Клінічна фармакологія: Підручник для студентів вищ. навч. закл. у 2-х томах / За ред. І.А.Зупанця, С.В.Нальотова, О.П.Вікторова. – Харків: Вид-во НФАУ: Золоті сторінки, 2007. – Т.1. – 348 с., Т.2. – 312 с.
7. Козлов С.Н., Страчунский Л.С. Современная антимикробная химиотерапия: Руководство для врачей. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2009. – 448 с.
8. Кресюн В.Й. Лікарська рецептура із загальною фармакологією: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / В.Й.Кресюн, В.В.Годован. – 2-ге вид., переобл. і доповн. – Одеса: ОНМедУ, 2017. – 280 с.
9. Лекарственная токсикология: учебник-справочник / Под ред. Дроговоз С.М., Лукьянчук В.Д., Шейман Б.С. – Х.: Титул, 2015. – 592 с.

10. Невідкладні стани / За ред. М.С.Регеди, В.Й.Кресюна. – Львів: Магнолія, 2008. – 844 с.
11. Невідкладні стани у внутрішній медицині: підр. для мед. ВНЗ / За ред. Баран С.В. – Київ, 2015. – 136 с.
12. Основи внутрішньої медицини: підр. для студ. вищ. навч. закладів в 2- томах / В.Г.Передерій, С.М.Ткач. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – Т.1. – 640 с., Т.2. – 784 с.
13. Рациональная диагностика и фармакотерапия заболеваний внутренних органов / Под ред. проф. О.Я.Бабака. – 2-е изд., доп. – К.: ООО «Доктор-Медиа», 2011. – Т.1. – 618 с., Т.2. – 454 с.
14. Справочник Сэнфорда по противомикробной терапии / Дэвид Н.Гилберт и др.; пер. с англ. под ред. Спасокукоцкого А.П. – 2-у изд. пер. и доп. – К.: Украинский медицинский вестник, 2013. – 288 с.

Інтернет-ресурси:

1. Державний Експертний Центр МОЗ України <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. ДП "Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів" <http://sphu.org/>
3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Ресурс по прогнозированию межлекарственных взаимодействий (основан на инструкциях FDA, на английском языке) URL: <http://www.drugs.com>
6. Ресурс-справочник лекарственных средств и прогнозирования межлекарственных взаимодействий (на английском языке). URL: <http://www.medscape.org>
7. www.studmedlib.ru
8. www.Med-Tutorial.ru
9. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php>
10. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru>
11. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів: <http://www.eacpt.org>
12. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/>

11.Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни

- Мультимедійний проектор
- Комп'ютери
- Оверхет
- Робоча програма дисципліни
- Плани практичних занять та самостійної роботи студентів
- Методичні вказівки до практичного заняття для студентів
- Методичні вказівки до практичного заняття для викладачів
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студента
- Тестові та контрольні завдання до практичних занять
- Ситуаційні задачі до практичних занять
- Віртуальні історії хвороб
- Перелік лікарських засобів для вивчення
- Перелік питань для контролю успішності навчання, які виносяться на практичні заняття

12.Додаткова інформація

Завуч кафедри: Сафонова Оксана Валентинівна, тел. (032)2759510
 Відповідальна за студентський науковий гурток: Ліщук Оріся Зіновіївна, тел. (032) 2759510.
 Заняття проводяться згідно розкладу, який оприлюднюється на сторінці кафедри на сайті університету (<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-endokrynologiyi/>). Також на сторінці кафедри можна ознайомитись з робочими матеріалами для вивчення дисципліни (робоча програма, план практичних, самостійних, індивідуальної робіт, набір тестових завдань, схеми написання історії хвороб, робочі зошити, перелік необхідних лікарських засобів для написання рецептів, перелік практичних навичок та вмій, питання до дифзаліку, перелік навчально-методичної літератури). Також з матеріалами підготовки до практичних занять можна ознайомитись на сайті дистанційного навчання MISA (<http://misa.meduniv.lviv.ua/login/index.php>). На сайті кафедри також доступні графіки відпрацювань практичних занять, консультацій.

Адреси баз кафедри, де проводяться практичні заняття:

КНП ЛОР "Львівський обласний державний клінічний лікувально-діагностичний ендокринологічний центр", 79010, м. Львів, вул. Острозького, 1, тел.: (032) 276-46-73; 275-95-10 (основна база), викладачі: Сергієнко Олександр Олександрович, Кіхтяк Олеся Павлівна, Сергієнко Вікторія Олександрівна, Гоцко Марта Євстахіївна, Сафонова Оксана Валентинівна, Москва Христина Андріївна, Суслик Галина Іванівна, Ліщук Орися Зіновіївна, Дунець Юлія Вікторівна.

КНП ЛОР «4-та міська лікарня м. Львова, ендокринологічне відділення, 79011, м. Львів, вул. Свенціцького, 3, тел. (032) 276-02-74, викладачі: Плешанов Євген Валентинович, Красний Михайло Романович, Козловська Христина Юріївна, Дунець Юлія Вікторівна.

Укладач силабуса

Сафонова О.В., к.м.н., доцент

(Підпис)

Завідувач кафедри

Урбанович А.М., д.м.н., професор

(Підпис)